

Betænkning

over forslag til lov om levnedsmidler m. m.

(Afgivet af miljøudvalget den 17. maj 1973).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med ministeren for forureningsbekæmpelse, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Der er i udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra

Centraludvalget for is- og konfekturhandlere,

De danske Handelsforeningers Fællesorganisation,

Den danske Bagerstands Fællesorganisation,

De samvirkende danske Husmandsforeninger,

De samvirkende danske Landboforeninger,

De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark,

Forbrugerrådet,

Forbrugersammenslutningen for Kvalitetsernæring,

Foreningen af statsautoriserede laboratorieforstandere i Danmark,

Grosserer-Societetet,

Husholdningslærerforeningen,

Husholdningsseminarierne,

Industrirådet,

Københavns magistrat,

Landbrugsrådet,

Landforeningen til Tobakssygdommens Bekæmpelse,

Lic. pharm Peter Alsted Pedersen,

Margarine-Industriens Fællesudvalg og Slakteri- og Konserveslaboratoriet.

Ministeren for forureningsbekæmpelse har over for udvalget oplyst, at lovforslagets § 9 svarer til den nugældende levnedsmiddelovs § 10, samt at reglen i sig selv er af for-

mel karakter, idet den blot fastslår, at import af varer, der ikke opfylder kravene i den danske levnedsmiddelovgivning, er forbudt og derfor kan medføre strafansvar for den ansvarlige.

Ministeren oplyser endvidere hertil, at bestemmelsen agtes administreret således, at virksomheder, der importerer levnedsmidler eller tilsætningsstoffer, skal registreres, jfr. forslaget § 36. Herved får man et rationelt udgangspunkt for at udtage prøver af importerede varer og underkaste dem en bedømmelse i lighed med danskproducerede varer. Hvis det måtte vise sig, at bestemte arter importerede varer frembyder særlige sundhedsmæssige betænkeligheder, kan ministeren efter § 41 træffe bestemmelse om en særlig kontrol, således som det er sket med hensyn til jordnødder.

Udvalget har bedt ministeren for forureningsbekæmpelse oplyse, på hvilke områder nærværende lovforslag er dækket af regler, fastsat af De europæiske Fællesskaber (EF).

Ministeren har hertil svaret, at det med hensyn til regler om de enkelte levnedsmidler — f. eks. om deres sammensætning, benævnelse m. v., såkaldte varestandarder, og til tværgående regler, f. eks. sundhedsmæssige regler om tilsætningsstoffer eller om grænser for indhold af visse forureningsstoffer, eller om mærkning m. v. af levnedsmidler — er udgangspunktet, at kravene i princippet fastlægges gennem medlemsstaternes nationale lovgivning. Tilstedeværelsen af forskelle i landenes nationale bestemmelser kan imidlertid virke som tekniske hindringer for opnåelsen af fri vareudveksling og lige konkurrencevilkår. Sådanne hindringer

for fællesmarkedets oprettelse eller funktion søges fjernet gennem vedtagelse af rådsdirektiver om harmonisering af medlemsstaternes nationale retsregler efter EF-traktatens art. 100, der sammen med art. 43 antages at give hjemmel for harmonisering af levnedsmiddelovgivningen. Udvalget har stillet supplerende spørgsmål til ministeren om disse forhold. Spørgsmålene samt ministerens besvarelser findes optrykt som bilag til betænkningen.

Specielt vedrørende den i § 14 hjemlede positivliste har ministeren oplyst, at Danmark som følge af medlemskabet af EF har forpligtet sig til pr. 1. juli 1973 at overholde bestemmelserne i rådsdirektiverne om farvestoffer, konserveringsstoffer og antioxidanter, dog således at de i overensstemmelse med direktiverne ændrede nationale bestemmelser finder anvendelse senest 1. juli 1974 på produkter, der handles i de nye medlemsstater.

Der er mellem ministeren og udvalget enighed om, at positivlisten nu gennemføres, således at der gives en overgangsperiode på op til et år, hvor levnedsmidler fortsat kan fremstilles eller importeres i overensstemmelse med de hidtil gældende bestemmelser om tilsætningsstoffer; levnedsmidler, der er lovligt fremstillet eller importeret inden for den nævnte periode, skal derudover lovligt kunne sælges i en yderligere periode på 1 år, således at positivlisten vil få fuld virkning efter udløbet af en almindelig overgangsperiode på op til to år fra 1. juli 1973.

EF-reglerne om farvestoffer, konserveringsstoffer og antioxidanter skal efterleves ved fremstilling og import af levnedsmidler fra 1. juli 1973, dog således at hidtil lovlige varer kan sælges indtil 1. juli 1974. For disse 3 tilsætningsstofgrupperes vedkommende må positivlistens afdeling B derfor tilsvarende sættes i kraft henholdsvis 1. juli 1973 og 1. juli 1974; bestemmelserne i gældende bekendtgørelser om anvendelse af disse tilsætningsstoffer i enkelte levnedsmidler, der stemmer med EF-direktiverne, opretholdes indtil positivlistens almindelige ikrafttræden.

Der vil fortsat blive forhandlet med organisationerne vedrørende overgangsordningerne.

Udvalget har i et spørgsmål til ministeren

for forureningsbekæmpelse anmodet om en nærmere begrundelse for, at lovforslaget ikke finder anvendelse på tobak.

Ministeren har hertil svaret, at tobak, med undtagelse af skråtobak og lignende, ikke umiddelbart er omfattet af den definition af begrebet levnedsmidler, som lovforslaget arbejder med, og som, set i relation til det vareområde, lovforslaget i øvrigt angår, må anses for at være mest dækkende for området.

Endvidere anfører ministeren, at problemerne omkring tobaksnydelse også adskiller sig på anden måde fra problemerne vedrørende levnedsmidlerne, idet tobaksnydelsen i sig selv må antages at være sundhedsskadelig. Hertil kommer, at problemerne vedrørende nedsættelse af tobaksforbruget eller med hensyn til at ændre befolkningens tobaksvaner — som f. eks. eventuelle regler om eller forbud mod reklamer, regulering af salg af tobak til børn og unge, pålæggelse af yderligere afgifter m. v. — er væsensforskellige fra de problemer om levnedsmidler, som lovforslaget tilsigter at løse. Disse spørgsmål vedrører i hovedsagen foranstaltninger med henblik på at forbedre levnedsmidlernes kvalitet i ernærings- og sundhedsmæssig forstand.

Ministeren konkluderer, at det derfor må forekomme mindre rimeligt, om der i levnedsmiddeloven optages særlige regler om tobak, bortset fra reglerne om tilsætningsstoffer, jfr. § 14, stk. 7.

Udvalget finder, at der bør fastsættes nærmere regler om forurening som følge af tobaksrygning, herunder særligt om ikke-rygeres muligheder for at undgå den nævnte forurening.

Udvalget henstiller derfor til ministeren at drage omsorg herfor.

Vedrørende lovforslagets § 16 har ministeren over for udvalget oplyst, at reglerne om sammensætning af næringsstofpræparater vil blive udfærdiget efter nøje forhandling med de interesserede organisationer, herunder fabrikanter af sådanne produkter, de handlende og forbrugerne.

Vedrørende lovforslagets § 17 finder udvalget, at hvis der af sundhedshensyn påbydes generel tilsætning af f. eks. kalk eller vitaminer til et levnedsmiddel, skal der stadig åbnes mulighed for salg af det ikke-beregede levnedsmiddel ved angivelse af den

manglende berigelse og under levnedsmidlets sædvanlige handelsnavn.

På et af udvalget til ministeren stillet spørgsmål vedrørende de i § 24 opstillede krav til mærkning af levnedsmidler har ministeren oplyst, at det ikke er hensigten, at udprægede specialiteter, herunder importerede delikatesser, der importeres i små mængder, skal kræves mærket med dansk tekst eller med alle de i § 25, stk. 1, nævnte oplysninger.

Ministeren for forureningsbekæmpelse har vedr. lovforslagets §§ 31-32 tilkendegivet, at der ved administrationen af den her omhandlede autorisationsordning vil blive taget hensyn til de pågældende virksomheders størrelse, således at urimelige forhold kan undgås.

Ministeren har endvidere over for udvalget oplyst, at gennemførelsen af lovforslagets § 38 vil betyde en samling af beføjelserne til at udstede regler om detailforhandling af alle levnedsmidler.

I forbindelse med udfærdigelse af de regler om detailforhandling af levnedsmidler, der skal udarbejdes efter lovforslagets vedtagelse, har ministeren bebudet, at gennemførelse af mere moderne og koordinerede regler vil blive taget op til fornyet overvejelse.

Under et samråd med udvalget har ministeren oplyst, at lovforslagets § 40 ikke er udformet med den hensigt at forhindre torvehandel og handel fra vogn, når sådan handel i øvrigt kan praktiseres på et forsvarligt hygiejnisk plan. Udvalget tilslutter sig dette og lægger vægt på, at dette hensyn lægges til grund ved bestemmelsens administration.

Udvalget har lagt vægt på, at hensigten med de i kapitel 9 indeholdte bestemmelser i første række er at sikre en effektiv udnyttelse af de samlede laboratoriefaciliteter og en ligelig og forsvarlig laboratoriemæssig dækning for alle områder. Der savnes i dag en tilstrækkelig styring med hensyn til udbygning af laboratorier, og det vil derfor være nødvendigt, at der skabes hjemmel for, at der ved samarbejde mellem kommuner og amtskommuner foretages en samlet opgørelse over behovet for laboratorier på disse områder, således at der kan udarbejdes en samlet plan, der viser, hvilke laboratorier

der bør findes, og hvad disse laboratoriers opgaver bør være. Herved kan man undgå, at der etableres flere eller større laboratorier end nødvendigt, men man kan samtidig sikre, at alle områder får en forsvarlig laboratoriemæssig dækning. Det er over for udvalget oplyst, at det samlede antal kommunale laboratorier ikke tænkes forøget, men at man tværtimod må forudse, at antallet vil blive mindre end hidtil.

Specielt med hensyn til landsdelslaboratorier, der fortrinsvis skal beskæftige sig med kemisk levnedsmiddelkontrol, er det over for udvalget oplyst, at disse så vidt muligt vil blive placeret i tilknytning til de kommunale laboratorier ved udbygning af disse, således at man undgår at etablere nye laboratorieenheder til denne opgave.

Udvalget lægger endvidere vægt på, at der ved de omhandlede laboratorier ikke beskæftiges personale med højere uddannelse end nødvendigt for at løse de pågældende opgaver.

Vedrørende administrationen af lovforslaget henstiller udvalget, at der i samarbejde med de kommunale myndigheder og de implicerede erhverv sker en koordination og forenkling af samtlige gældende love om levnedsmidler for så vidt angår administrationen af tilsyns- og kontrolbestemmelser.

Ministeren for forureningsbekæmpelse har over for udvalget tilkendegivet, at lovforslagets § 66 i sin nuværende udformning giver mulighed for, at lovens ikrafttræden kan ske gradvis.

Ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål angående forslaget §§ 7 og 8 samt om muligheden af at påklage afgørelser om levnedsmiddelspørgsmål findes optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for forureningsbekæmpelse og de af udvalget stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af udvalget), der har stillet ændringsforslag nr. 1, 2, 7, 15, 16, 19 og 20, oplyser, at det ved betænkningens afgivelse ikke har taget endeligt stilling til lovforslaget, men vil afvente dettes 2. behandling.

Ændringsforslag.

Af et *mindretal* (Arne Christiansen, Len-
nart Larson og Niels Jørgen Nielsen):

Til § 2.

1) Paragraffen affattes således:

„§ 2. Ved færdigpakkede levnedsmidler forstås i denne lov levnedsmidler, der bringes i handelen indesluttet i fremstillerens detailemballage, når denne er bestemt til først at brydes af forbrugeren.

Stk. 2. Ligestillet hermed er levnedsmidler, der er pakket på den i stk. 1 nævnte måde i et handelsled uden direkte sammenhæng med salg til forbrugere.“

Til § 7.

2) *Stk. 4* affattes således:

„*Stk. 4.* Efter denne lovs ikrafttræden kan der ikke i regler i medfør af de i stk. 1 nævnte særlige love fastsættes bestemmelser om brug af andre tilsætningsstoffer end de af ministeren for forureningsbekæmpelse anerkendte.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for forureningsbekæmpelse*:

3) *Stk. 6* affattes således:

„*Stk. 6.* Hvis der i de særlige love, der er nævnt i stk. 1, eller i medfør af disse love er fastsat regler om levnedsmidler, der fremstilles på virksomheder, der efter de nævnte særlige love har autorisation eller tilladelse til eksport, og disse levnedsmidler ikke afsættes til forbrug her i landet eller til bearbejdning uden for de nævnte autoriserede virksomheder, finder reglerne i den særlige lovgivning anvendelse, uanset at de fraviger de regler, der er nævnt i stk. 4 og stk. 5, nr. 1-6 ovenfor, eller bestemmelserne i lovens §§ 14 og 25.“

Af *ministeren for forureningsbekæmpelse*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 8.

4) Paragraffen affattes således:

„§ 8. Medmindre ministeren for forureningsbekæmpelse bestemmer andet, finder lovens bestemmelser ikke anvendelse på varer, der eksporteres.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for forureningsbekæmpelse*:

Til § 9.

5) Paragraffen affattes således:

„§ 9. Indførsel her til landet med henblik på salg af levnedsmidler m. m., som ikke opfylder kravene i denne lov eller i regler fastsat med hjemmel i loven, er forbudt. Ministeren for forureningsbekæmpelse kan i særlige tilfælde dispensere herfra.“

Til § 13.

6) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Når der foreligger risiko for, at visse levnedsmidler fra bestemte områder indeholder forureninger eller har været udsat for radioaktivitet, kan ministeren forbyde salg af sådanne levnedsmidler.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 14.

7) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Ministeren kan fastsætte regler om anvendelsen af tilsætningsstoffer til levnedsmidler i almindelighed, til enkelte levnedsmidler eller til grupper af levnedsmidler. De nævnte regler gælder ikke levnedsmidler, der er omfattet af de i § 7, stk. 1, nævnte særlige love.“

Af *ministeren for forureningsbekæmpelse*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 24.

8) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Ministeren for forureningsbekæmpelse kan fastsætte regler om, hvorledes mærkning af og eventuel fælles skiltning for levnedsmidler skal udføres, herunder om, på hvilke sprog de foreskrevne oplysninger kan kræves meddelt.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for forureningsbekæmpelse*:

Til § 25.

9) *Stk. 1* udgår.

10) *Stk. 2*, der herefter bliver stk. 1, affattes således:

„*Stk. 1.* Ministeren for forureningsbekæmpelse kan fastsætte regler om, at færdigpak-

kede levnedsmidler skal mærkes med oplysninger, der er af betydning for forbrugerne, herunder hvorvidt levnedsmidlerne skal være mærket med oplysninger om:

- 1) levnedsmidlets art,
- 2) for levnedsmidler, der er sammensat af forskellige råvarer, levnedsmidlets sammensætning,
- 3) levnedsmidlets nettovægt udtrykt i g/kg eller rumfang udtrykt i cl/dl/l,
- 4) anvisning om, hvorledes levnedsmidlet skal opbevares, hvis opbevaringsmåden er af betydning for varens holdbarhed,
- 5) tidspunkt for pakning,
- 6) sidste salgsdag eller holdbarhedstidens udløb og om
- 7) navn samt hjemsted for den virksomhed, der har pakket varen.“

11) I *stk. 3*, der bliver *stk. 2*, udgår 1. pkt. *Stk. 4* bliver *stk. 3*.

Til § 27.

12) Efter *stk. 2* indsættes som nyt *stk. 3*:

„*Stk. 3*. Ministeren kan fastsætte regler om påbud af bestemte varebetegnelser til sikring af forbrugerne imod forveksling med en vare af anden sammensætning.“

Til § 28.

13) *Stk. 1* affattes således:

„Ministeren for forureningsbekæmpelse kan fastsætte regler om salg af levnedsmidler, der angives at være særligt egnede for mennesker med behov for særlig kost på grund af sygdom, alder eller andre forhold.“

Af *ministeren for forureningsbekæmpelse*, tiltrådt af *udvalget*:

14) I *stk. 3* affattes nr. 2 således:

„2) at et levnedsmiddel er anbefalet af læger, eller at indtagelse af det pågældende levnedsmiddel kan forebygge, lindre eller have gavnlig virkning på sygdomme eller sygdomssymptomer.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 32.

15) *Stk. 1* udgår. *Stk. 2* bliver herefter *stk. 1*.

Til § 34.

16) *Stk. 1* affattes således:

„Virksomheder en detail omfattende salg eller behandling af kød og kødvarer, fersk fisk, fiskefars, mælk, smør, ost, flødeis, mælkeis, margarine, brød, kager og konditorvarer samt virksomheder en gros omfattende salg, opbevaring, aftapning, emballering, ompakning eller transport af de samme varer må ikke påbegyndes, før godkendelse hertil er meddelt af kommunalbestyrelsen.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for forureningsbekæmpelse*:

17) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2*. Samme regel gælder for salg af levnedsmidler i virksomhedskantiner og pensionater med mere end 12 faste spisegæster.“

Til § 37.

18) I *stk. 2* affattes nr. 1 således:

„1) ejerskifte.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

Til § 38.

19) Paragraffen affattes således:

„§ 38. Ministeren for forureningsbekæmpelse kan med henblik på hygiejniske forhold fastsætte regler om indretning af, inventar i og om driften af virksomheder, der er omfattet af reglerne i §§ 31 og 34.

Stk. 2. Ligeledes med henblik på de hygiejniske forhold kan ministeren fastsætte regler om emballage, maskiner, redskaber, bestik, husgeråd og transportmidler, der anvendes ved salg eller behandling af levnedsmidler og tilsætningsstoffer.“

Til § 40.

20) Paragraffen affattes således:

„§ 40. Ministeren for forureningsbekæmpelse kan fastsætte regler for detailhandlers udstilling af levnedsmidler under åben himmel og for studepladser, køretøjer og fartøjer, hvorfra der forhandles levnedsmidler.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for forureningsbekæmpelse*:

Til § 42.

21) Paragraffen affattes således:

„§ 42. Ministeren for forureningsbekæmpelse kan nedsætte et levnedsmiddelråd, der over for ministeren er rådgivende for levnedsmiddelområdet som helhed.“

Til § 45.

22) *Stk. 3* affattes således:

„*Stk. 3*. Legitimation skal forevises.“

Af *ministeren for forureningsbekæmpelse*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 52.

23) Efter *stk. 4* indsættes som nyt stykke:

„*Stk. 5*. De beføjelser, der efter dette kapitel er henlagt til amtsrådet, varetages for hovedstadsområdet af hovedstadsrådet.“

Til § 55.

24) *Stk. 1* affattes således:

„*Stk. 1*. Ministeren for forureningsbekæmpelse kan træffe bestemmelse om arten og omfanget af den kontrol med levnedsmidler og drikkevand m. v., der skal udføres af levnedsmiddelkontrollenhederne, og kan fordele opgaverne mellem de kommunale laboratorienheder, landsdelslaboratorier og statens levnedsmiddelinstitut under hensyn til laboratoriernes personalemæssige og apparatmæssige kapacitet.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *ministeren for forureningsbekæmpelse*:

Til § 62.

25) „§ 9“ udgår.

B e m æ r k n i n g e r.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er begrundet med ønsket om, at varer pakket i detailhandelen ikke skal omfattes af begrebet „færdigpakket“, selv om pakningen ikke sker i direkte tilknytning til salget. Herved vil der være mulighed for, at der kan foretages en forpakning, når tid og lejlighed gives, uden at den pågældende vare kommer ind under

lovens bestemmelser for færdigpakkede varer.

Til nr. 2.

Anvendelsen af tilsætningsstoffer må begrænses til de i positivlisten opførte, men af administrative grunde bør de nærmere regler for anvendelse af tilsætningsstoffer til levnedsmidler, der omfattes af de i § 7, stk. 1, omtalte love, fastsættes af de ministre, der administrerer disse love.

Til nr. 3.

Ændringen er redaktionel og tilsigter en tydeliggørelse af bestemmelsen.

Til nr. 4.

Der er fra en række erhvervsorganisationers side peget på, at den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 8 ville kunne medføre vanskelige konkurrencevilkår på eksportmarkederne for dansk erhvervsliv. Da en sådan virkning er utilsigtet, har man ment, at en ændring af bestemmelsen var nødvendig.

Baggrunden for ændringsforslaget skal især søges i, at klimatiske og ernæringsmæssige forhold i flere lande kan betyde, at en række af lovens regler, f. eks. regler om mærkning og anvendelse af tilsætningsstoffer ikke bør kræves opfyldt for eksportvarer, uanset at der ikke i enkelte lande skulle være fastsat bestemte regler herom. Den i lovforslaget foreslåede bestemmelse i § 8 ville desuden kunne medføre, at erhvervslivets muligheder for at tilpasse sig specielle sædvaner, der er gældende for de enkelte eksportmarkeder, ville blive forringet, hvilket ville kunne være til skade for eksporten til sådanne lande.

Man har dog ment, at der fortsat bør være mulighed for, at det, ved fastsættelse af regler om fremstilling, behandling og salg af levnedsmidler, kan fastsættes, at sådanne regler også gælder for levnedsmidler til eksport. Ændringsforslaget opretholder således muligheden for, at man f. eks. kan gennemføre en ordning omfattende autorisation af virksomheder, der producerer til eksport, hvilket vil kunne være en fordel, da autorisation i sig selv vil kunne være en garanti for, at levnedsmidler, der fremstilles under en sådan offentlig kontrol vil være sundhedsmæssigt og kvalitetsmæssigt tilfredsstillende i enhver henseende. Der vil samtidig være

mulighed for, at de offentlige myndigheder, der udsteder eksportcertifikater, fortsat vil kunne gøre dette på betryggende måde, hvilket er af stor betydning, idet en række lande i stigende omfang kræver, at eksportvarerne ledsages af certifikater.

Til nr. 5.

Ændringen tilsigter at tydeliggøre, at der vil blive opretholdt lige så strenge regler for importerede varer som for dansk fremstillede varer, og at der kun vil blive meddelt dispensation for importerede varer i særlige tilfælde og kun under samme betingelser som for dansk fremstillede varer.

Til nr. 7.

Ændringsforslaget er en direkte følge af ændringen af § 7.

Til nr. 8.

Ændringsforslaget er begrundet i et ønske om at tydeliggøre bestemmelsen i § 24, således at det klart af lovens tekst fremgår, at lovens mærkningsbestemmelser i visse tilfælde vil kunne opfyldes ved en fælles skiltning for levnedsmidler, således at en mærkning af det enkelte levnedsmiddel kan undgås. Man har ment, at denne mulighed må kunne accepteres for visse levnedsmidler, f. eks. sådanne, der sælges i pakninger af mindre størrelser eller produceres i beskedne mængder, og hvor det ville være af mindre betydning at f. eks. alle de i § 25, stk. 1, angivne krav til mærkning af færdigpakgede levnedsmidler angives på det enkelte levnedsmiddel.

Til nr. 9, 10 og 11.

Når bestemmelsen er omdannet til en bemyndigelsesbestemmelse, er det for at begrænse deklarationspligten og mærkningskravene til de levnedsmidler, der udgør en væsentlig del af føden, idet en generel bestemmelse om deklARATIONER kunne virke unødigt fordyrende uden at være til hjælp for forbrugerne.

Til nr. 12.

Man ønsker herved at skabe mulighed for, at der kan fastsættes regler, der tilsigter, at varer af forskellig art og sammensætning ikke skal kunne sælges under samme beteg-

nelse, således at de kan forveksles af forbrugerne.

Til nr. 13.

Ændringen indebærer, at der ikke automatisk skal søges om tilladelse til at sælge et levnedsmiddel med angivelse af, at dette er særligt egnet for en bestemt gruppe af mennesker, f. eks. børn, men at ministeren kan udfærdige regler herom.

Til nr. 14.

Den foreslåede bestemmelse i § 28, stk. 3, litra 2, er blevet opfattet således, at selv almindelige anprisninger, som f. eks.: „æbler er sundt“, ville være forbudt. Formålet med ændringsforslaget skal derfor ses som udtryk for, at man har ønsket at tydeliggøre bestemmelsen på dette punkt.

Til nr. 15.

Det findes ikke rimeligt, at der i autorisationsbetingelserne for levnedsmiddelvirksomheder kan fastsættes bestemmelser om, at virksomhederne for egen regning skal etablere omfattende laboratorievirksomhed.

Til nr. 16.

Bestemmelsen om, at enhver virksomhed, der handler med levnedsmidler, skal have offentlig godkendelse, vil medføre en så omfattende administration, at udgifterne hertil ikke kan påregnes at stå i rimeligt forhold til den meget beskedne formindskelse af den sundhedsmæssige risiko, godkendelsen vil betyde.

Ændringsforslaget går derfor ud på at begrænse kravet om godkendelse til virksomheder en detail omfattende salg eller behandling af de mere risikobetonede varer.

Til nr. 17.

Ændringsforslaget tilsigter en administrativ forenkling, idet der herefter ikke kræves offentlig tilladelse til omsætning af levnedsmidler ved midlertidige eller lejlighedsvisse arrangementer.

Til nr. 18.

Ændringsforslaget indebærer en forenkling i autorisationsordningen.

Til nr. 19.

Formålet med ændringsforslaget er at tydeliggøre, at ministerens bemyndigelse til

at fastsætte regler kun gælder med hensyn til de hygiejniske forhold.

Til nr. 20.

Medens det kan være påkrævet med regler for detailhandleres udstilling af levnedsmidler under åben himmel, synes der ikke at være noget behov for en generel bestemmelse omfattende f. eks. jordbær og anden frugt, der udstilles og sælges under åben himmel på produktionsstedet. Af hensyn til tradition og den særlige miljøstemning, der er over torvehandel, synes det heller ikke rimeligt med regler, der kan forbyde en sådan handel, lige som der ikke bør lægges hindringer i vejen for handel fra køretøjer og fartøjer, når disse opfylder rimelige hygiejniske krav.

Til nr. 23.

Ændringsforslaget skal ses på baggrund af den forventede gennemførelse af en hovedstadsordning. Det er klart, at der også i hovedstadsområdet vil være behov for en

planlægning og koordination af laboratorievirksomheden på samme måde som i amtskommunerne. Under hensyn til karakteren af de arbejdsopgaver, som det er tanken at hovedstadsrådet skal løse, har man fundet det rigtigt at henlægge de planlæggende og koordinerende opgaver efter lovforslagets kapitel 9 til hovedstadsrådet.

Til nr. 24.

Den ændrede formulering af bestemmelsen i § 55, stk. 1, er foreslået efter henstilling fra Københavns magistrat. Ændringen er redaktionelt begrundet, idet man i lovforslagets øvrige bestemmelser har anvendt udtrykket „kan træffe bestemmelse om“ i tilsvarende situation. Der er ikke hermed tilset nogen reel ændring af bestemmelsens indhold.

Til nr. 25.

Ændringen er en konsekvens af den under nr. 5 foreslåede ændrede affattelse af § 9.

Holst, formand.	Alsing Andersen.	Camre, næstformand.	Frode Jakobsen.	Tove Lindbo Larsen.	Buchart Petersen.
Birte Weiss.	Morten Lange.	Vivike.	Henning Andersen.	Lembourn.	
Lowzow.	Arne Christiansen.	Lennart Larson.	Niels Jørgen Nielsen.		
	Dagmar Andreasen.	Edele Kruchow.			

Bilag.

Spørgsmål fra udvalget til ministeren for forureningsbekæmpelse og dennes svar.

Spørgsmål 1:

Ad §§ 7 og 8:

I hvilket ministerium vil tilsynet ligge for virksomheder, der producerer både til hjemmemarkedet og til eksport — og efter hvilke regler vil tilsynet blive ført?

Svar:

Efter forslaget § 7, stk. 2, finder bestemmelserne i kapitel 5 om autorisation, godkendelse eller anmeldelse vedrørende tilvirkning og salg af levnedsmidler ikke anvendelse på virksomheder, der autoriseres eller godkendes efter de i § 7, stk. 1, nævnte særlige love. Det drejer sig om virksomheder, der producerer kød, kødvarer, slagteaffald, mælk, konsummælkprodukter, smør, ost, flødeis, mælkekonserves, margarine, æg og ægprodukter, fisk og fiskevarer, slagtet fjerkræ og slagtede kaniner, idet der for disse virksomheder gælder særlige love, der administreres af landbrugsministeren og fiskeriministeren.

I konsekvens af, at de nævnte virksomheder ikke skal autoriseres eller godkendes efter levnedsmiddeloven, men efter de under landbrugsministeren og fiskeriministerens hørende særlige love, vil tilsynet med disse virksomheder, hvad enten der er tale om produktion til hjemmemarkedet eller til eksport, ske efter regler, der er fastsat i medfør af de nævnte særlige love af landbrugsministeren og fiskeriministeren, og tilsynet vil blive udøvet af myndigheder under disse ministerier.

Sælges produkter fra disse virksomheder på hjemmemarkedet, vil der naturligvis af levnedsmiddelovens tilsynsmyndigheder kunne føres kontrol med, at varerne opfylder kravene efter levnedsmiddeloven; for eksempel kan det ved stikprøvevis udtagning af varer kontrolleres, om disse opfylder

kravene til mærkning af indhold af tilsætningsstoffer. Skulle det på grundlag af en sådan stikprøvekontrol forekomme nødvendigt at foretage nærmere undersøgelser på den pågældende virksomhed, f. eks. vedrørende dennes anvendelse af tilsætningsstoffer, vil dette kunne ske i forbindelse med det almindelige tilsyn med virksomheden, eventuelt derved at en repræsentant for levnedsmiddelovens tilsynsmyndigheder deltager i et af de tilsyn, som føres af myndighederne under landbrugs- eller fiskeriministeriet.

Spørgsmål 2:

Udvalget ønsker en begrundelse for, at der ikke i herværende lovforslag, som det er tilfældet i forslag til lov om miljøbeskyttelse er optaget regler om adgang til uvildig efterprøvelse af myndighedernes afgørelser.

Svar:

Det miljøankenævn, der foreslås oprettet i kapitel 12 i forslag til lov om miljøbeskyttelse, er motiveret med den nydannelse, som foreslås gennemført inden for miljøbeskyttelsen med ophævelsen af lokale sundhedsvedtægter og indførelse af en generel rammelov for området. Under de forhandlinger, der har været ført om miljølovforslaget med erhvervenes organisationer, har det været påpeget, at der ved den ny lov tillægges myndighederne vide beføjelser, og at udøvelsen af disse beføjelser eventuelt kan medføre krav om meget indgribende og bekostelige foranstaltninger, eventuelt krav om lukning af virksomheder. Det er således retssikkerhedshensyn, der i første række har været begrundende for forslaget om miljøankenævnet. Der har samtidig med Industrirådet været enighed om, at nævnets

kompetenceområde ikke bør omfatte enhver afgørelse efter loven, men at der som udgangspunkt må lægges vægt på, at sagerne må have så indgribende eller principielle konsekvenser, at de kan bære en behandling for en sådan ekstra instans. Det centrale område for miljøankenævnet er derfor sager om godkendelse, påbud og forbud efter miljølovforslagets kapitel 5 om særligt forurenende virksomheder m.v.

Disse hensyn gør sig i hvert fald ikke i samme omfang gældende på levnedsmiddellovens område, idet forslaget til lov om levnedsmidler m. m. viderefører og udvikler de regler, der allerede findes i den gældende levnedsmiddellov af 1950. Den omstændighed, at den hidtidige ordning med godkendelse af levnedsmiddelvirksomheder administreret af lokale myndigheder nu for visse virksomheders vedkommende ændres til en autorisationsordning meddelt af en central myndighed, men i samarbejde med de lokale myndigheder, vil ikke kunne begrunde, at afgørelser i henhold til levnedsmiddelloven skulle kunne indbringes for en sådan instans. Hertil kommer, at afgørelser efter levnedsmiddelloven normalt ikke vil have den indgribende karakter, som afgørelser efter en lov om miljøbeskyttelse ofte vil have, og praksis på det hidtidige område viser, at klagesager vedrørende levnedsmiddelspørgsmål i mange tilfælde vedrører spørgsmål af mere detaljeret og ukompliceret karakter, altså spørgsmål, som efter miljølovforslaget i de fleste tilfælde ikke vil kunne indbringes for nævnet. På levnedsmiddelområdet kommer den interesseafvejning mellem de forskellige samfundsmæssige hensyn — hensynet til virksomheden og de samfundsmæssige omkostninger og hensynet til omgivelserne og miljøet, hvilken afvejning navnlig har begrundet oprettelsen af nævnet — slet ikke til udtryk, idet problemstillingen på levnedsmiddelområdet er en helt anden, nemlig i første række hensynet til levnedsmidlers sundhed og renhed.

Man vil være overordentlig betænkelig ved at indføre en ordning, hvorefter sager efter levnedsmiddelloven af den omhandlede karakter skulle kunne indbringes for miljøankenævnet. En sådan ordning vil medføre, at nævnets struktur og personaleforbrug vil blive betydelig mere omfattende end angivet i forslag til lov om miljøbeskyttelse, lige-

som det må befrygtes, at en sådan ordning kan medføre, at nævnet ikke som forudsat kan koncentrere sig om de virkelig betydelige sager i forbindelse med miljøbeskyttelsen.

Spørgsmål 3:

Udvalget udbeder sig oplysninger om et eventuelt kommende EF-direktiv angående „Europabrød“, herunder særligt om dette direktiv vil indeholde regler om datomærkning, der afviger fra de i forslaget skitserede.

Svar:

EF-kommissionen har udarbejdet et udkast af 27. juli 1972 til rådsdirektiv vedrørende tilnærmelse af medlemsstaternes nationale lovgivning om brød. Dette udkast er den 5. januar 1973 med mindre ændringer forelagt EF-rådet.

Af direktivudkastet fremgår det, at en egentlig harmonisering har måttet opgives, bl. a. som følge af forskelle i forbrugernes ønsker om smag og brødkvalitet i øvrigt samt i traditioner i producentledet. Det er således fremhævet i udkastet, at medlemsstaternes nationale regler om de vigtigere brødprodukter kan opretholdes.

Udkastet, der er knyttet til EF-traktatens bestemmelser om fjernelse af tekniske handelshindringer, åbner dog mulighed for, at der under iagttagelse af direktivets forskrifter kan fremstilles et produkt, der under betegnelsen „EUR“ kan sælges inden for hele fællesskabsområdet. Et medlemsland må ikke gennem særlige bestemmelser om levnedsmiddelhygiejne m. v. lægge hindringer i vejen for fri bevægelighed mellem medlemsstaterne af dette brødprodukt, såfremt det opfylder direktivudkastets bestemmelser. Det skal dog bemærkes, at gennemførelse af direktivudkastet næppe vil få væsentlig betydning på det danske marked, idet direktivet i hovedsagen forventes at få betydning for mere specielle produkter med beskedent omsætning.

I udkastet er fastsat bestemmelser om mærkning udover betegnelsen „EUR“. Emballage for sådant produkt skal således tydeligt mærkes med oplysning om varens art, fedt- og sukkerindhold, vægt, indhold af konserveringsmidler samt med angivelse af varens producent, distributør eller sælger.

Der er ikke i direktivudkastet — i modsætning til lovforslagets §§ 25 og 26 — optaget bestemmelser om datomærkning. Vedtages direktivudkastet i den foreliggende udgave, vil der derfor ikke kunne stilles krav om, at varer, der er fremstillet og mærket i overensstemmelse med et sådant direktivs bestemmelser, også skal opfylde danske bestemmelser om datomærkning.

Spørgsmål 4:

Udvalget mener at have erfaret, at Danmark havde mulighed for at forbyde indførsel af levnedsmidler fra EF, såfremt disse ikke opfyldte de i gældende levnedsmiddellovgivning opstillede betingelser for produktion og salg her i landet. Udvalget udbeder sig ministeriets kommentarer til den tilsyneladende uoverensstemmelse mellem dette og det i ministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 4 anførte.

Svar:

Det er rigtigt, at Danmark fortsat efter medlemskabet af EF har mulighed for at forbyde indførsel af levnedsmidler fra øvrige EF-lande, såfremt disse ikke opfylder de betingelser for produktion og salg, som den pågældende danske levnedsmiddellovgivning opstiller.

Udvalgets spørgsmål 3 vedrørte et EF-direktivudkast om „Europabrød“. Dette direktivudkast må ses som et forsøg fra EF-kommissionens side på at harmonisere medlemsstaternes nationale lovgivning om brød. Hensigten med gennemførelse af direktivet er derfor, at brød, der opfylder direktivets bestemmelser, lovligt skal kunne forhandles i alle medlemsstater, og at medlemsstaterne er forpligtet til at indrette den nationale lovgivning i overensstemmelse hermed. Den danske forpligtelse vil, såfremt direktivudkastet om „Europabrød“ vedtages i den foreliggende skikkelse, bestå i, at den danske lovgivning indrettes på en sådan måde, at brødprodukter, der opfylder direktivets krav, lovligt kan forhandles i Danmark; man må herved erindre, at man ikke gennem anden regulering må søge at hindre produkternes frie bevægelse fællesmarkedslandene imellem.

Det må erindres, at et sådant direktiv ikke vil kunne blive vedtaget uden Danmarks tilslutning. Danmark har således

gennem sin indflydelse på direktivets tilblivelse en mulighed for at påvirke udformningen af direktivets regler, således at disse så vidt muligt bliver overensstemmende med de krav, dansk lovgivning stiller til tilsvarende produkter.

Der vil således ikke være uoverensstemmelse med det almindeligt anerkendte princip om, at Danmark kan forbyde indførsel af levnedsmidler fra andre EF-lande, såfremt disse levnedsmidler ikke opfylder den gældende danske levnedsmiddellovgivning, idet direktiverne som nævnt forpligter de enkelte lande til at indrette lovgivningen på en sådan måde, at varer, der opfylder direktivernes bestemmelser, lovligt vil kunne sælges i hvert enkelt EF-land.

Besvarelsen af spørgsmål 3 er i overensstemmelse hermed, idet man som nævnt i slutningen af besvarelsen udtaler: „Vedtages direktivudkastet i den foreliggende udgave, vil der derfor ikke kunne stilles krav om, at varer, der er fremstillet og mærket i overensstemmelse med et sådant direktivs bestemmelser, også skal opfylde danske bestemmelser om datomærkning“. En vedtagelse af direktivet betyder derfor, at de danske mærkningsregler må indrettes således, at „Europabrød“ lovligt kan sælges i Danmark.

Spørgsmål 5:

ad § 10, stk. 4:

a. Der ønskes en afgrænsning mellem apotekerlovens definition af begrebet lægemidler og den i lovforslaget anvendte formulering (varer, der kun finder anvendelse som lægemidler).

b. Hvorledes vil ministeren foretage den nærmere afgrænsning mellem lovforslagets anvendelsesområde og apotekerloven?

Svar:

ad a:

I § 1, stk. 1, i lov nr. 209 af 11. juni 1954 om apotekervæsenet defineres begrebet lægemidler således:

„§ 1.

Stk. 1. Ved lægemidler forstås i denne lov midler (stoffer, droger og biologiske produkter som sera, vacciner og lignende samt præparater af disse af enhver art), der er bestemt til at helbrede, lindre, behandle eller forebygge sygdomme eller sygdoms-

symptomer hos mennesker eller dyr, og endvidere midler, der ved indgivelse gennem munden, ved anbringelse på huden, ved indsprøjtning gennem huden eller ved indbringelse i legemshulheder anvendes til erkendelse af sygdomme hos mennesker og dyr (diagnostika).“

Som det vil ses, omfatter definitionen af begrebet levnedsmidler i forslaget § 1 principielt også lægemidler, der indtages gennem munden, således at disse varer principielt er reguleret gennem levnedsmiddelloven.

Der opnås herved en sikkerhed for, at der ikke opstår et hul imellem apotekerloven og levnedsmiddelloven. For at afgrænse, hvilke varer der bør reguleres efter apotekerloven, har man valgt udtrykket „... varer, der kun finder anvendelse som lægemidler“, altså varer, der *kun* indtages for at helbrede, lindre, behandle eller forebygge sygdom, idet man derved opnår, at varer som f. eks. kosttilskudspræparater, der indtages som led i den daglige kost, kan reguleres efter levnedsmiddelloven, selv om indtagelsen af disse præparater kan siges at have en vis forebyggende virkning med hensyn til mangelsygdomme.

Det må erkendes, at det er praktisk umuligt at foretage en abstrakt afgrænsning mellem lægemidler, der indtages gennem munden, og levnedsmidler, når man under det sidste begreb inddrager varer som visse præparater, der stort set anvendes som tilskud til den sædvanlige kost. Det skal i denne forbindelse nævnes, at koffein i ren form vel nærmest opfattes som et lægemiddel, idet det har en vis opkvikkende virkning. Koffein anvendes imidlertid i coladrikke, og der har tidligere været overvejelser om, hvorvidt dette var rimeligt, fordi koffein nærmest måtte betegnes som et lægemiddel. Da koffeinindholdet i en flaske cola svarer til $\frac{1}{2}$ -1 kop kaffe, måtte det imidlertid anses for mindre rimeligt at udelukke dette ud fra en rent formel overvejelse.

Der er i praksis stort set enighed om, at

en række næringsstofpræparater, der indeholder vitaminer og mineraler i mængder, der svarer til den ønskede daglige tilførsel af disse stoffer, fortrinsvis må reguleres gennem levnedsmiddellovgivningen.

ad b:

I betænkning nr. 663 (København, 1972) om lægemidler er der indeholdt et udkast til lov om lægemidler m. v. I dette udkast findes følgende bestemmelse i § 1, stk. 1: „Loven omfatter varer, som skal tilføres mennesker eller dyr for at forebygge, erkende, lindre, behandle eller helbrede sygdom, sygdomssymptomer og smerter eller for at påvirke legemsfunktioner (lægemidler).“ Og i § 3, stk. 1, 2. punktum, findes følgende bestemmelse: „Indenrigsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for forureningsbekæmpelse og med landbrugsministeren regler om, i hvilket omfang loven omfatter kosttilskud og fodertilskud.“

Den endelige afgrænsning mellem begrebet lægemidler og præparater, der må opfattes som levnedsmidler (kosttilskud, næringsstofpræparater), må overlades til afgørelse ved en bekendtgørelse udfærdiget efter forhandling mellem indenrigsministeren og ministeren for forureningsbekæmpelse. Hovedsynspunktet herfor vil bl. a. være, at varer, der må bedømmes som levnedsmidler (næringsstofpræparater), ikke kan være forbeholdt apotekerne.

Præparater, der indeholder livsvigtige næringsstoffer, og som i den anbefalede daglige dosis indeholder f. eks. op til 150 pct. af den anbefalede daglige tilførsel, kunne naturligt opfattes som omfattet af levnedsmiddellovgivningens regler. Undtagelse må dog gøres for sådanne stoffer, for hvis vedkommende der måtte være en meget nærliggende risiko for overdosering, samt hvis stoffet ud fra de gældende kriterier er gjort receptpligtigt (B₁₂-vitaminet). Der kan muligvis også gøres andre undtagelser, f. eks. hvis varen har en ekstremt ringe holdbarhedstid.